

Az internetes agresszió büntetőjogi megítélése

The criminal law aspects of internet aggression

Gáspár Zsolt

Dr., PhD, egyetemi adjunktus, egyéni ügyvéd
Nemzeti Köszolgálati Egyetem,
Rendészettudományi Kar
ugyved@gaspar-ugyved.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány bemutatja az internetes agresszió jelenségét, melyet a jogalkotó a köznyugalom elleni bűncselekmények között rendel szankcionálni.

Módszertan: A Btk. 2025. január 1. napjától hatályos módosításának áttekintése és összevetése a Btk. egyes rendelkezéseivel és a vonatkozó alkotmánybíróági és jogalkalmazói gyakorlattal.

Megállapítások: Az új szabályozással kapcsolatban felmerül több kérdés és aggály, mind büntetőjogi, mind alkotmányossági vonatkozásaiban. A szerző álláspontja szerint a cselekménynek a közügyek megvitatásának körében a közszereplők sérelmére történő megvalósítása a véleménynyilvánítás szabadságának indokolatlan korlátozása.

Érték: A tanulmány az internetes agresszió tényállásának létjogosultságát vizsgálja, valamint annak alkotmányossági aggályait és a joggyakorlattal való inkonzisztenciáját. A tanulmány értékét a jogalkotás felé megjelenő kritikai észrevételei nyújtják.

Kulcsszavak: internetes agresszió, Btk. módosítás, büntetőjog, bűncselekmény

Abstract

Aim: The study presents the phenomenon of internet aggression, which the legislator orders to be sanctioned among crimes against public order.

Methodology: Review and comparison of the amendment to the Criminal Code effective from January 1st, 2025, with certain provisions of the Criminal Code and the relevant constitutional court and law enforcement practice.

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás: 2025. 10. 07. Átdolgozás: 2025. 10. 16.
Elfogadás: 2025. 10. 21.

Findings: Several questions and concerns arise in connection with the new regulation, both in terms of criminal law and constitutional law. In my opinion, the sanctioning of the act to the detriment of public figures in the context of the discussion of public affairs is an unjustified restriction of freedom of expression.

Value: The study examines the legitimacy of the fact of internet aggression, as well as its constitutional concerns and inconsistency with legal practice. The value of the study is provided by its critical observations towards legislation.

Keywords: internet aggression, criminal law, crime, modification of the Criminal Code

Az online agresszivitás társadalmi vetületei

Az agresszió interneten (azon belül kiváltképpen az egyes közösségi oldalakon) történő megnyilvánulása – részben a jelenség interdiszciplináris jellege miatt – a nyelvészet tudományok, a pszichológia és a jogtudományok területén tevékenykedő szakemberek érdeklődését egyaránt felkeltette, melynek eredményeként számos tudományos igényű tanulmány született.

Bozsik Tamara (2023) kifejezetten a politikai cikkekkel kapcsolatos tartalmak vonatkozásában vizsgálta – főként nyelvészeti szempontból – a verbális agresszió különböző megnyilvánulási formáit a Facebook közösségi oldalon. Ennek keretében több – véletlenszerűen kiválasztott, hazai és nemzetközi – politikai tartalmú cikket megosztó bejegyzést és annak hozzászólásait vette górcső alá. A szerző rögzíti az egyes vizsgált, úgynevezett „kommentek” felépítését, melyben a tabuszavak, stigmatizált kifejezések, diszfemizmus, káromkodás, metafora és negatív érzelmi minősítettséggel rendelkező kifejezések alkalmazása egymással rendszerint keveredve jelennek meg. Kiemeli továbbá, hogy egyénenként eltérő, mit tekintünk verbálisan sértőnek, illetve, hogy milyen mértékben tekintjük annak. Ez alapján már kellőképpen érzékelhető, hogy egy-egy közlés szubjektív megítélése jelentős.

Csemáné Váradi Erika (2021) tanulmányában kiemeli, hogy a fiatal korosztályok számára a közösségi média felületei az életük fontos, szerves részét képezik, mely abban nyilvánul meg, hogy tipikusan ezeken osztják meg gondolataikat, vagy számolnak be életük főbb eseményeiről, apróbb történéseiről. Az ilyen platformoknak a szocializációs folyamatban betöltött szerepe annyira markáns, hogy az újabb generációk sokszor szívesebben írnak vagy nyilatkoznak meg ezeken a fórumokon, semmint közvetlenül más személy jelenlétében.

Ezt a tényt alapul véve okkal számíthatunk arra, hogy a bűncselekményt valószínűleg sokkal több fiatalkorú vagy fiatal felnőtt fogja elkövetni, mint az

idősebb korosztályok képviselői. Jellemző ugyanakkor, hogy a fiatalabb korosztály meggondolatlanul, felelőtlenül nyilvánul meg, komoly mögöttes szándék nélkül, mely a cselekményének társadalomra veszélyességét elenyészővé csökkenti.

Egy új büntetőjogi tényállás: az internetes agresszió

Az Országgyűlés 2024. december 17-én tartott ülésnapján elfogadta az internetes agresszió visszaszorításáról szóló 2024. évi LXXVIII. törvény tervezetét, melynek kihirdetésére 2024. december 20-án, míg hatályba lépésére 2025. január 1-jén került sor. A törvény három lényegi alcímével módosította a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvényt, a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvényt, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt (Btk.). Jelen tanulmány kizárólag a Btk. módosítását veszi górcső alá.

A 2024. évi LXXVIII. törvény 5. §-a alapján a Btk. kiegészül az „*Internetes agresszió*” alcímével, melynek tényállása a következő:

„A Btk. 332/A. § (1) Aki nagy nyilvánosság előtt elektronikus hírközlő hálózat útján olyan kifejezést, ábrázolást vagy kép- és hangfelvételt használ vagy tesz közzé, amely beazonosítható személlyel vagy személyekkel szembeni erőszakos

a) halált okozó, vagy

b) különös kegyetlenséggel elkövetett

büntető cselekményre irányuló szándékot vagy kívánságot fejez ki, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Nem büntethető az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekmény miatt, aki azt ismeretterjesztő, oktatási, tudományos, művészeti célból vagy a történelem, illetve a jelenkor eseményeiről szóló tájékoztatás céljából követi el, feltéve, hogy a cselekmény félelemkeltésre nem alkalmas.”

A tényállás által védett jogi tárgy

A bűncselekmény rendszertani besorolását tekintve a XXXII. fejezetben, azaz a köznyugalom elleni bűncselekmények között helyezkedik el. Ennek oka, hogy a tényállás által védendő jogi tárgy elsődlegesen a köznyugalom, másodlagosan pedig az érintett személy emberi méltósága (Magyar Közlöny Indoklások Tára – MKIT, 2025). Az általános indokolás szerint e jogi tárgyaknak a tényállásban foglaltakkal kapcsolatos védelmére azért volt szükség, mivel „*a közelmúltban megszorodtak az olyan félelemkeltő, gyűlölködő megnyilvánulások,*

kommentek, melyek sértik az érintett személyek emberi méltóságát, egyúttal nélkülözik az egymás iránti kölcsönös tiszteletet, és rombolják a közügyek megvitatásának kultúráját” (MKIT, 2025).

A bűncselekmény alanyi oldala

A bűncselekmény alanya tettesként bárki lehet. Mivel az indokolás rögzíti, hogy a tényállás csak a jövőbeni cselekményekre vonatkozó szándékra, kívánságra vonatkozik, a már elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos egyetértésre, helyeslésre nem (MKIT, 2025), így álláspontom szerint társtettesi alakzata a bűncselekménynek nem valósítható meg. Amennyiben a cselekményt más személy valósítja meg, az eset összes körülményét mérlegelve lehet megállapítani, hogy a közzétételt megvalósító személy cselekménye felbujtásként értékelhető-e (MKIT, 2025).

A tényállás csak szándékosan követhető el, mely szándéknak a közlés tartalmára, illetve annak szándékos közzétételére kell kiterjednie. Amennyiben az elkövető igazolható szándéka a kívánt esemény végrehajtására terjed ki, úgy magatartása az előkészület keretei között értékelhető, amennyiben a cselekmény előkészülete büntetendő (MKIT, 2025).

A bűncselekmény passzív alanya szintén bárki lehet, ugyanakkor lényeges elvárás, hogy a jogsértő kifejezés beazonosítható személyre vagy személyekre vonatkozzon, tehát a tényállás kizárólag akkor valósulhat meg, ha ténylegesen és kétséget kizáróan beazonosítható személyt vagy személyeket érint. A kifejezés vonatkozhat továbbá emberek meghatározott csoportjára, közösségére is, a pontosan körülhatárolható személyi körnek ugyanakkor itt is megállapíthatónak kell lennie. Kiemelendő, hogy az egyedileg be nem azonosítható, általános megjelölés nem valósít meg tényállásszerű magatartást. Nem szükséges ugyanakkor az érintett személy vagy személyek nevének kifejezett közlése, egyértelmű utalással, körülírással vagy közismert megnevezés alkalmazásával is megvalósítható a bűncselekmény. Közömbös továbbá az is, hogy a bűncselekmény passzív alanya (a közlés címzettje) sérelmezi-e az adott közlést, de még az is, hogy arról egyáltalán tudomást szerzett-e vagy sem (MKIT, 2025).

Elkövetési magatartások

A bűncselekmény kizárólag a nagy nyilvánosság¹ előtt elektronikus hírközlő hálózaton keresztül követhető el, privát, zárt körben ugyanakkor nem valósul meg, például egy kis létszámú zárt Facebook- vagy Messenger-csoportban.

¹ A nagy nyilvánosság fogalmával kapcsolatos problémák a következő fejezetben kerülnek kifejtésre.

A tényállás elkövetési magatartása a kifejezés, ábrázolás vagy kép- és hangfelvétel használata, illetve közzététele. A kifejezés szóbeli vagy írásbeli kommunikációt jelent, nem tartoznak ide a vizuális, képi megjelenítések, szimbólumok, mozdulatok. A használat, illetve közzététel magában foglalja azt is, ha az elkövető a saját gondolatát kifejezi, használja, teszi közzé (használat), illetve azt is, ha egy másik forrásból származó tartalmat oszt meg vagy küld tovább (közzététel). Az egyetértés, például egy tényállásszerű hozzászólás „likeolása” önmagában nem tekinthető sem használatnak, sem közzétételnek, így büntetendőnek sem, ugyanakkor, ha az egyetértő vagy támogató hozzászólás önmagában is sértő tartalmat jelenít meg, az már tényállásszerűnek minősülhet (MKIT, 2025).

A közléssel kapcsolatban a jogalkotó további kritériumokat határozott meg. Mivel tényállásszerűnek a konkrét személlyel szembeni erőszakos halált okozó, büntetendő cselekményre irányuló kívánság minősül, így a kifejezésnek olyan magatartásra kell vonatkozni, amely a halálos eredményt jogellenesen, erőszakos úton és ember által okozottan valósítja meg. Ez alapján önmagában például egy testi sértés okozásának kívánalma nem valósít meg tényállásszerű magatartást pusztán azért, mert ebben az esetben is elképzelhető lehet, hogy az az összefüggésben akár halálos eredmény is bekövetkezhet. Ezzel ellentétben viszont az olyan kifejezés használata, amely a testi sértés elkövetését oly módon kívánja, hogy azzal összefüggésben a kifejezésben megnyilvánuló szándék, illetve kívánság valójában kiterjed a halálos eredmény bekövetkezésére is, már tényállásszerű lehet (MKIT, 2025).

A tényállás által büntetni rendelt másik elkövetési magatartás a különös kegyetlenséggel² megvalósuló személy elleni erőszakos büntetendő cselekmény. A Büntető Törvénykönyv tényállási elemként ezen elkövetési magatartást az emberölésnél, valamint a súlyos testi sértés esetében értékeli (MKIT, 2025).

Büntethetőséget kizáró okok

A tényállás (2) bekezdése büntethetőséget kizáró okként rögzíti, ha valaki a tényállásszerű magatartást ismeretterjesztő, oktatási, tudományos, művészeti célból, vagy a történelem, illetve a jelenkor eseményeiről szóló tájékoztatás céljából követi el, feltéve, hogy a cselekmény félelemkeltésre nem alkalmas.

2 A különös kegyetlenség fogalmát, illetőleg a bűncselekmény elkövetésének ilyen módját az indokolás szerint a jogalkalmazói gyakorlat részletesen kimunkálta, így annak fogalmi meghatározását nem tartja indokoltnak a jogalkotó. Az elkövetés ezen módjaira a bírói gyakorlat alapján következtethetünk. Kiemelendő a 3/2013. számú BJE határozat. A jogegységi határozat II. fejezetének 4. pontja az emberölés vonatkozásában rögzíti, hogy „a különös kegyetlenség fogalma alá az átlagost lényegesen meghaladó szenvedéssel járó (amilyen például a tűzhalál, az élve eltemetés stb.), rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával vagy az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve végezvített ölési cselekmények vonhatók.”

Az indokolás rögzíti, hogy a művészet szabadsága, valamint a hiteles tájékoztatás önmagában is védendő érték, melynek vonatkozásában szükséges a büntethetőséget kizáró ok pontos meghatározása a félreértések elkerülése végett. A művészeti, az oktatási, valamint a tájékoztatási célú közlések nélkülözik a köznyugalom és a magánélet megsértésére alkalmas megbotránkoztató eredményt, mivel a közönség a közlés céljával és környezetével tisztában van. Ebben az esetben a közlés társadalomra veszélyessége teljes mértékben hiányzik. A jogalkotó az ezzel kapcsolatos esetleges jogviták, illetve jogbizonytalanság elkerülése érdekében szükségesnek találta, hogy ne a jogalkalmazói gyakorlat, hanem egy egyértelmű jogszabályi rendelkezésként jelenjen meg ezen értékek védelmében. Másrészről a jogalkotó álláspontja szerint e tevékenységek sem szolgálhatnak jogellenes kibúvóként, ha a védendő jogtárgyak érdemben sérülnek, így a visszaélésszerű, a félelem keltésére alkalmas közlések nem képezhetnek kivételt a büntetőjogi felelősségre vonás alól (MKIT, 2025).

Kritikai észrevételek

A tényállás indokoltságának elemzése

A törvény általános indokolása – ahogyan az már fentebb is kiemelésre került – rögzíti, hogy az elmúlt időszakban megszorodtak az olyan félelemkeltő, gyűlölködő megnyilvánulások, kommentek, melyek sértik az érintett személyek emberi méltóságát, egyúttal nélkülözik az egymás iránti kölcsönös tiszteletet, és rombolják a közügyek megvitatásának kultúráját. A jogalkotó az internetes felületek, egyes közösségi oldalak által nyújtott arctalanságot okolja ezért a jelenségért. E körben a jogalkotó azt is kiemeli, hogy ez a fenomén büntetőjog eszközeivel szankcionálandó.

Megítélésem szerint önmagában az, hogy valakinek a gondolataiban megjelenik egy, az új tényállás által büntetendőnek minősített képzet, melyet aztán közöl a közösségimédia-felületein, nem feltételez kellően megalapozott társadalomra veszélyességet. Amennyiben a közléssel az adott személyt fenyegeti meg az elkövető, abban az esetben már valós lehet a társadalomra veszélyessége a cselekménynek, viszont ezekben az esetekben a Btk. 222. § (2) bekezdése szerint minősülő zaklatás vétsége valósul meg.

A polgári jogi bírói gyakorlatról

Érdemes az indokolást összevetni a polgári peres eljárásokban, kiváltképpen a sérelemdíjas eljárásokban kialakult bírói gyakorlattal.

A BH 2024.2.36 indokolásának [67] bekezdése utal a Kúria egy korábbi, Pfv. IV.22.258/2017/6. számú határozatára, és kiemeli, hogy „*egyes kifejezések tartalma, sértő jellege a mindennapi közbeszédben éppen azok gyakori használata kapcsán „elinfálódott”, így a „bűnöző”, illetve a „maffia” kifejezések sem jelentik közvetlenül bűncselekmények elkövetésére történő utalást. Az értékelés során a bíróságnak nem a felperes személyes sértettség-érzése jelenti a mércét, arra kell tekintettel lenni, hogy a közvélemény miként értékeli ezeket a megfogalmazásokat.*”

A Kúria a sajtóhelyreigazítási perekkel kapcsolatban kihirdetett PK. 12. számú állásfoglalásának II. pontjában rögzítette, hogy annak megállapításánál, hogy megvalósult-e a Ptk. 79. §-ban meghatározott jogsértés, a kifogásolt közléseket, kifejezéseket, tényállításokat a társadalmi érintkezésben általánosan elfogadott jelentésük szerint kell figyelembe venni, és valóságos tartalmuknak megfelelően kell értékelni. Ennek okán a Kúria kiemeli, hogy nem lehet elszigetelten vizsgálni a használt kifejezéseket, tekintettel kell lenni a szövegkörnyezetre is, az egymással tartalmilag szoros összefüggésben lévő, összetartozó részeket együttesen kell vizsgálni.

Úgy vélem, hogy a hivatkozott állásfoglalás jelentősége a tényállás szempontjából kettős. Egyrészt, ha például két különálló, ugyanakkor tartalmilag szorosan összefüggő bejegyzésben, hozzászólásban vagy egyéb közlésben jelennek meg a tényállási elemek, akkor e gyakorlat alapján akár így is megvalósulhat a bűncselekmény. Másrészt viszont szükséges lenne az egyes közléseket mélyebben és azok szubjektív értelmezésében is vizsgálni, ahelyett, hogy bűncselekményként értékeljük az objektív tényállásszerűsége miatt.

Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatának elemzése

A fenti kritikák mellett alkotmányossági aggályokat is felvet az elemzett Btk. módosítás, hiszen a véleménynyilvánítás szabadsága mint alkotmányos alapjog kerül szükségszerűen korlátozásra. Az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatában a Ptk. a közéleti szereplők személyiségi jogainak védelméről szóló rendelkezést vizsgálta. E körben az Alkotmánybíróság az indokolás [12] bekezdésében rögzítette, hogy: „*A véleményszabadság konstitutív igazolása az egyén önkifejezésére, az egyén autonóm cselekvésének fontosságára alapoz. Eszerint a szólásszabadsághoz való jogot nem csupán bizonyos eredmények elérésében játszott eszköz-szerepe igazolja, hanem önmagában az, hogy minden ember korlátok nélkül fejezhessen ki magát és közölhesse gondolatait, mivel a személyiség kibontakoztatásában a szabad szólásnak felbecsülhetetlen értéke van.*”

Az indokolás [17] bekezdésében kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság a szólás- és sajtószabadság, valamint a közszereplők személyiségvédelme ütközésének kérdését korábban már vizsgálta büntetőjogi kontextusban. Itt elsősorban a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatra utalt, melyben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a szólásszabadság *„különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek”* (ABH, 1994). Az Alkotmánybíróság kifejtette továbbá, hogy fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. *„A demokratikus jogállam állami és önkormányzati intézményeinek szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája – még ha az becsületsértő értékítéletek formájában történik is – a társadalom tagjainak, az állampolgároknak olyan alapvető alanyi joga, amely a demokrácia lényegi eleme”* (ABH, 1994). Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a demokrácia intézményrendszerének kiépülése és megszilárdulása idején sem volt megállapítható olyan alkotmányos érdek, amely indokolta volna az értékítéletek közlésének büntetőjogi korlátozását a hatóságok és a hivatalos személyek védelmében. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor leszögezte, hogy a tények meghamisítására nem vonatkozhat az alkotmányos védelem.

Az indokolás [24] bekezdésében ugyanakkor a fentiek mellett rögzíti az Alkotmánybíróság, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. Az Alkotmánybíróság szólásszabadság-értelmezésének ugyanakkor kezdettől fogva sarokköve volt az, hogy mások emberi méltósága a véleménysszabadság korlátja lehet.

Megítélésem szerint a fentiek alapján minden ügyben egyedileg szükséges vizsgálni azt, hogy adott közlés, kifejezés, ábrázolás a közügyek megvitatásának körében történik-e, vagy kizárólag az emberi méltóság megsértése a közlő célja. Az Alkotmánybíróság hivatkozott gyakorlata alapján elfogadhatatlan a törvény indoklásának azon része, miszerint az ilyen közlések *„rombolják a közügyek megvitatásának kultúráját”*. A hivatkozott gyakorlat alapján a közügyek megvitatásának körében fokozottan érvényesül a szólásszabadság és a véleménynyilvánítás szabadsága, melynek körében az eltúlzott, fokozottan sértő kifejezések és ábrázolások is megengedhetők. A közéleti szereplők türehsi kötelezettsége e körben jóval tágabb, mint az átlagemberé, élesebb kritikák alanyai lehetnek. Fentiek alapján tehát akkor lenne megalapozott és az alkotmányos alapelvekkel, az alkotmánybírósági gyakorlattal összeegyeztethető

a cselekmény büntetendővé nyilvánítása, amennyiben az abszolút független a közügyek megvitatásától. Ezt az álláspontot erősíti a hivatkozott 7/2014. (III. 7.) AB határozat indokolásának [47] bekezdése is, mely rögzíti, hogy „a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok eszerint egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni.”

Az Alkotmánybíróság gyakorlata a fentiek vonatkozásában következetes. A 13/2014. (IV. 18.) AB határozatának indokolásában, annak [26] bekezdésében, a fentebb hivatkozott határozattal összhangban kifejtette, hogy a „politikai diskurzusok és közéleti viták elválaszthatatlan részét alkotja a közügyek alakításában résztvevő személyek nyilvános bírálata is. A közügyek szabad vitatása így szükségszerűen együtt jár a közügyek formálóinak, vagyis a közszereplők ebbéli tevékenységének adott esetben akár éles hangú vagy túlzó kritikájával, illetve nézeteik hitelességének megkérdőjelezésével, szabad cáfolatával és bírálatával. A közéleti párbeszédhez és a közügyek vitatásához ugyanis szorosan hozzátartozik, hogy a közszereplők nyilatkozatai és tettei a nyilvánosság előtt mérettetnek meg. A demokratikus társadalmakban a közhatalom és a köztisztviselést gyakorlók ellenőrzésének és ellenőrizhetőségének garanciája felöleli a közszereplők bírálatának szabadságát is. Ennek érvényesüléséhez pedig nélkülözhetetlen követelmény, hogy a polgárok különféle retorziók és hátrányos következményektől való félelem nélkül vehessenek részt a közéleti vitákban.”

Az indokolás [31] bekezdése rögzíti, hogy „az Alkotmánybíróság mércéje szerint az értékítéletet és személyes meggyőződést közvetítő vélemények mindaddig, amíg összefüggésben állnak a közügyekkel, attól függetlenül élvezik a véleményszabadság alkotmányos oltalmát, hogy helyes vagy helytelen, tetsző vagy nem tetsző, értékes vagy értéktelen gondolatot tartalmaznak.”

A büntethetőséget kizáró okokkal kapcsolatos észrevételek

A törvényszövegben megjelenő büntethetőséget kizáró okok jelentősége megkérdőjelezhetetlen, mivel e tevékenységek társadalmi jelentősége kiemelkedő, illetőleg ezekben az esetekben a cselekmény társadalomra veszélyessége hiányzik. A törvény indokolása viszont hagy némi kíváncsiságot a kutatóban. Egyrésről

az indokolás rögzíti, hogy nem kívánt bizonytalanságot hagyni a jogalkalmazásra, ezért a tényállás részeként kívánta kiemelni a büntethetőséget kizáró okok körét. Másrésztől azonban azt is hangsúlyozza, hogy a büntethetőséget kizáró okként rögzített tevékenységek sem szolgálhatnak jogellenes kibúvóként, illetve, hogy a visszaélésszerű, a félelemkeltésre alkalmas közlések nem számítanak kivételnek a büntetőjogi felelősségre vonás alól. Álláspontom szerint az indokolás e két eleme nem konvergens, továbbá szembe megy azon jogalkotói szándékkal, mely a törvényszöveg konkretizálását a bizonytalanság elkerülésével magyarázza. Jelen esetben ugyanis azt, hogy e tevékenységek közül mi számít visszaélésszerűnek, illetőleg „jogellenes kibúvásnak”, a jogszabálysöveg nem taglalja, hanem nemes egyszerűséggel e kérdés megválaszolását a jogalkalmazói gyakorlatra hárítja.

További észrevételek

A tényállás szerint az internetes agressziót kizárólag nagy nyilvánosság előtt, elektronikus hírközlő hálózat útján lehet elkövetni. A nagy nyilvánosság fogalmát a törvény indokolása szerint a bírói gyakorlat részletesen kimunkálta, így annak meghatározásával érdemben nem foglalkozik. A Btk. 459. § (1) bekezdésének 22. pontja ezzel szemben konkrétan rögzíti, hogy nagy nyilvánosságon a bűncselekménynek a sajtótermék, médiaszolgáltatás, sokszorosítás vagy elektronikus hírközlő hálózaton való közzététel útján történő elkövetését is érteni kell. Ez ugyanakkor szintén ellentmondásos az indokolásban rögzítettekkel, miszerint a bűncselekmény „*például kis létszámú, zárt Facebook vagy Viber csoportokban stb. nem követhető el*”. A tényállás szerint az internetes agresszió vétsége csak elektronikus hírközlő hálózat útján valósulhat meg, melyet a Btk. hivatkozott értelmező rendelkezése ipso iure nagy nyilvánosság előtti elkövetésnek minősít.

Záró gondolatok

Az internetes agresszió társadalmi és jogi hátterének, valamint a vonatkozó jogalkalmazói gyakorlatnak az áttekintése és elemzése során megállapítható, hogy az új büntetőjogi tényállás kapcsán felmerülnek mind elméleti, mind gyakorlati aggályok. Egyrésztől a gyakorlati oldalról vizsgálni kell a lehetséges elkövetések számát, mely jelen esetben kiugró mértéket is ölthet. Ezzel a problémával az amúgy is leterhelt nyomozó hatóságok munkaterhelése jelentősen megnövekedhet, mely további gondokhoz vezethet.

A tanulmány másrésről a jelenség elméleti oldalára összpontosít, mely kapcsán az alábbi megállapításokat és javaslatokat foglalhatjuk össze. Szükséges megjegyezni, hogy a jogalkotó célja az emberi méltóság védelme, az arra veszélyes kifejezések szankcionálása. Véleményem szerint ugyanakkor ezen cél eléréséhez nem feltétlenül megfelelő eszköz a megalkotott tényállás. Ennek oka, hogy az emberi beavatkozástól mentes kifejezéseket, közléseket, ábrázolásokat nem szankcionálja, így viszont bizonyos büntetendőnek minősülő közlések helyett, pusztán a közlés átfogalmazásával az emberi méltóságot sokkal durvábban sértő kifejezések tehetők.³ A bírói gyakorlat, különösen a polgári jog, azon belül is a sérelemdíjas peres eljárásokban, valamint a személyiségi jogi jogvitákban ellentétes a törvény indokolásában kifejtettekkel, hiszen a tendencia az, hogy a bírói gyakorlat egyre tágabbként értelmezi az emberek tűréshatárát. A bíróságok álláspontja szerint az egyes közlések napjainkra folyamatosan „elinfálódnak”, elbagatellizálódnak, így egyre kevesebb ügyben ítélik úgy, hogy az emberi méltóságot kifejezetten sértő közlés valósult meg. Ezzel szemben a büntetőjog mint ultima ratio jellegű eszköz használata az ilyen közlések retorziójaként, véleményem szerint, aggályos lehet, a bírói gyakorlattal nem korrelál kellőképpen.

Jelentős problémakör a büntetőjogi tényállás kapcsán a közügyek szabad megvitatásához fűződő társadalmi érdek csorbulása. Véleményem szerint a törvényi indokolás kifejezetten helytelen abban a vonatkozásában, miszerint a közügyek megvitatásának ezen közlések nem adekvát formái. Az Alkotmánybíróság kiterjedt gyakorlata ezen a téren kifejezetten azt támasztja alá, hogy a közügyek szabad megvitatása körében a véleménynyilvánítás szabadsága sokkal tágabban kell, hogy érvényesüljön, ugyanis az ilyen kritika – még akkor is, ha túlzó vagy felfokozott – egy demokratikus társadalom sarokköve, mely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható. Ettől lényegesen el kell különíteni azokat az eseteket, amikor a közügyek megvitatása nem jelenik meg a közlésben, annak célja kizárólag az emberi méltóság megsértése, a másik ember megalázása. A Kúria PK. 12. számú állásfoglalásának III. pontjában is kifejtette – a sajtóhelyreigazítási ügyek kapcsán – hogy „*a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti tárgyú vita szabad kibontakoztatása a társadalmi fejlődés nélkülözhetetlen feltétele, közéleti aktivitásra ösztönöz, társadalomformáló és személyiségalkotó hatású.*” Ez alapján ellenjavallott lenne a közügyek megvitatásának formáját ilyen mértékben korlátozni.

3 A gyakorlatban például a tényállás és az indokolása alapján büntetendőnek minősülne azon közlés, miszerint „*Megfojtanom XY-t, ha meglátom.*” Emellett ugyanakkor azon körülményekkel történő megvalósítás esetén sem minősülne büntetendőnek, ha a közlés a következőket tartalmazná: „*Bár belecsapna XY-ba a villám, és kínok kínjai között élve élgne.*”

Kérdéseket vet fel a törvényszövegben megjelenő büntethetőséget kizáró ok is, illetőleg az indokolás arra vonatkozó szövegezése is. E körben a jogbiztonságra hivatkozva nevesíti a (2) bekezdés az egyes büntethetőséget kizáró okokat, ugyanakkor a jogalkalmazói gyakorlatra hagyja a visszaélésszerű joggyakorlás megállapítását ugyanennek vonatkozásában, mely kifejezetten ellentmondásos.

A fentieket összefoglalva rögzítendő, hogy az internetes agresszió büntetőjogi tényállása és annak a gyakorlatban történő alkalmazása számtalan kérdést és problémát vet fel. Az egyedi esetekben az egyes közlések vizsgálata – a közlések rendkívüli szubjektivitása, valamint a közügyek szabad megvitatásának lehetősége miatt – álláspontom szerint szükségszerű lenne, ugyanakkor jelen állapot szerint, mivel az adott cselekmény a közléssel tényállásszerű, objektív büntethetőséget eredményez, nem hagy helyet a közlés szubjektív elemeinek vizsgálatára a gyakorlat számára, mint például a becsületsértés vagy a rágalmazás tényállása, ahol a becsület csorbitására alkalmas tény vagy kifejezés mint szubjektív tényállási elem jelenik meg.

Felhasznált irodalom

- Bozsik T. (2023). A verbális agresszió megnyilvánulási formái politikai tartalmú Facebook-kommentekben. *Jelentés és Nyelvhasználat*, 10(1), 57-81.
- Csemáné Váradi E. (2021). Közösségi média és auto agresszió – interdiszciplináris kitekintés. *Miskolci Jogi Szemle*, 16(5), 95-112.

Alkalmazott jogszabályok

2010. évi CIV. törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól
2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.)
2024. évi LXXVIII. törvény az internetes agresszió visszaszorításáról
- Magyar Közlöny Indokolások tára 2025(3) (MKIT 2025)

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Gáspár Zs. (2025). Az internetes agresszió büntetőjogi megítélése. *Belügyi Szemle*, 73(12), 2499–2511. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2025.v73.i12.pp2499-2511>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk nyílt hozzáférésű (Open Access) közlemény, amely a Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0 Nemzetközi licenc (CC BY-NC-ND 4.0) feltételei szerint kerül publikálásra: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

A licenc alapján a közlemény változtatás nélkül és nem kereskedelmi célra bármely médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újra közzölhető, feltéve, hogy a felhasználó megfelelő hivatkozással feltünteti az eredeti szerző(ke)t és a közlés helyét, valamint megadja a licenc linkjét. Származékos mű készítése (pl. átdolgozás, adaptáció, fordítás) és kereskedelmi felhasználás nem engedélyezett.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Gáspár Zsolt, aki az ugyved@gaspar-ugyved.hu e-mail címen érhető el.